

Тетяна Руденко про зміни COVID-19-закупівель

Інтерв'ю підготувала заступник головного редактора журналу «Радник в сфері державних закупівель» Ганна Довгая

24.07.2021 набрав чинності Закон України від 01.07.2021 № 1599-IX «Про внесення зміни до розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про публічні закупівлі” щодо виключення можливості здійснення закупівель без використання електронної системи закупівель» (далі — Закон № 1599), яким внесено суттєві зміни в закупівельне життя замовників, особливо медиків (Таблиця 1).

Таблиця 1

До 23.07.2021 (включно)	З 24.07.2021 (включно)
-------------------------	------------------------

Розділ Х
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ
ПОЛОЖЕННЯ

...

З¹. Установити, що дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, необхідні для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19). Перелік таких товарів, робіт чи послуг та порядок їх закупівлі затверджуються Кабінетом Міністрів України.

За результатами такої закупівлі в електронній системі закупівель замовник оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю та всі додатки до нього, звіт про виконання договору про закупівлю відповідно до статті 10 цього Закону.

У разі недотримання вимог щодо публікації таких звітів винні особи притягаються до відповідальності відповідно до закону.

Розділ Х
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ
ПОЛОЖЕННЯ

...

З¹. Установити, що **на період дії встановленого Кабінетом Міністрів України карантину** (прим. ред.: станом на жовтень 2021 карантин продовжено до 31.12.2021), відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», **дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є лікарські засоби, вакцини або інші медичні імунобіологічні препарати, розхідні матеріали для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 та медичні вироби для вакцинації від COVID-19, медичне обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19, системи постачання медичних газів, необхідні для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19). Перелік таких лікарських засобів та порядок їх закупівлі затверджуються Кабінетом Міністрів України.**

За результатами такої закупівлі в електронній системі закупівель замовник оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю та всі додатки до нього, звіт про виконання договору про закупівлю відповідно до статті 10 цього Закону.

У разі недотримання вимог щодо публікації таких звітів винні особи притягаються до відповідальності відповідно до закону.

Установити, що на період дії встановленого Кабінетом Міністрів України карантину, відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», **закупівля товарів (крім лікарських засобів, вакцин або інших медичних імунобіологічних препаратів, розхідних матеріалів для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 та медичних виробів для вакцинації від COVID-19, медичного обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19, систем постачання медичних газів) та послуг, необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), здійснюється в порядку, встановленому цим Законом для спрощених закупівель.**

29.09.2021 набула чинності Постанова Кабінету Міністрів України від [22.09.2021 № 1012](#) за якою уряд нарешті подарував закупівельній спільноті Порядок та Перелік, за яким визначено правила проведення замовником закупівель лікарських засобів, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — Постанова № 1012).

Розібратись з тонкощами таких змін нам допоможе адвокат і координатор центру реагування на порушення у сфері медичних закупівель міста Києва та Київської області, координатор з моніторингу медичних закупівель міста Львова та Львівської області, міста Одеса та Одеської області Transparency International Ukraine Тетяна Руденко.

Тетяно, вітаємо! Судячи з аналізу Постанови № 1012, до переліку включено тільки лікарські засоби. Як, на Вашу думку, таке обмеження вплине на замовників-медиків? На функціонування лікарень, які щоденно протидіють COVID-19 на території України?

Доброго дня! Насамперед скажу, що, дійсно, нарешті ми дочекалися нового Порядку проведення коронавірусних закупівель та Переліку до нього. Думаю, що не було ще жодного нормативно-правового акта, якого б так чекала закупівельна спільнота. Завантаженість у лікарнях зростала з серпня 2021 року щоденно. Ліки, що придбавались раніше, швидко закінчились, оновлення в роботі з ковідними закупівлями ускладнило й до того нелегкий закупівельний процес.

Те, що лікарні нарешті матимуть змогу за потреби закупити лікарські засоби у стислі строки, — дуже добре. Але замовники різні, з різним досвідом. Поки ми в нервовому напруженні чекали на зміни, частина замовників перейшла на закупівлі виключно за [Законом України «Про публічні закупівлі»](#) (все, що раніше проводилося за коронавірусною процедурою) і, здається, вони не зацікавлені знову щось міняти.

Так, **до Переліку включено тільки лікарські засоби**, але це не значить, що замовники не зможуть застосувати прискорені варіанти для закупівлі інших товарів або послуг шляхом укладення прямого договору з подальшим оприлюдненням звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, або спрощену закупівлю. Таке застосування передбачене Законом № 1599.

Пропонуємо розібратись, що відтепер можна закупити без проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі шляхом оприлюднення звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель (далі — прямиий договір), а які товари, роботи чи послуги за прямим договором — табу:

Таблиця 2

Закупівля для протидії COVID-19 за прямим договором	Закупівля для протидії COVID-19 за спрощеною закупівлею
Лікарські засоби, вакцини або інші медичні імунобіологічні препарати	У Законі № 1599 йдеться про можливість закупити за спрощеною процедурою товари та послуги, але ніяк не роботи
Розхідні матеріали для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 та медичні вироби для вакцинації від COVID-19	З урахуванням тексту Закону, а також того, що жодних інших нормативно-правових актів станом на вересень 2021 не з'явилося, замовник самостійно визначає потребу в товарах та послугах для протидії COVID-19
Медичне обладнання	
Системи постачання медичних газів	

Акцентую увагу: за спрощеною закупівлею для протидії COVID-19 закупівля робіт не передбачається. Лише товари та послуги. І оскільки потребу в товарах та / або послугах визначає замовник, необхідно вичерпне обґрунтування.

Чи правильно буде закупити медичне обладнання вартістю понад 200 тис. грн закладом охорони здоров'я, що надає допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19, шляхом оприлюднення звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель? Які особливості закупівлі медичного обладнання ви хотіли б підкреслити для замовників?

Так, правильно. Враховуючи можливі наслідки, радила б замовникам серйозно ставитися до обґрунтування потреби у закупівлі.

Які рекомендації, на Вашу думку, необхідно донести до замовників щодо спрощених закупівель для протидії COVID-19, щоб убезпечити їх від можливих порушень?

Насамперед уповноважена замовником особа повинна забезпечити обґрунтування потреби у тій чи іншій закупівлі, що здійснюється згідно з Постановою 1210. Крім того, дати чіткий причинно-наслідковий зв'язок, як саме закупівля певних товарів чи послуг вплине на запобігання виникненню та поширенню, локалізації та ліквідації пандемії.

Постановою № 1012 доповнено функціональні обов'язки уповноваженої замовником

особи, зокрема:

проводить попередні ринкові консультації з потенційними постачальниками та здійснює аналіз ринку задля визначення найбільш економічно вигідної пропозиції;

перевіряє надійність особи, з якою планується укласти договір про закупівлю, зокрема шляхом встановлення наявності документально підтвердженого досвіду здійснення, аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);

перевіряє добросовісність особи, з якою планується укласти договір про закупівлю, а саме: перевіряє, чи було притягнуто особу, з якою планується укласти договір про закупівлю, до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією; перевіряє, чи є постачальник пов'язаною особою з керівником або службовими особами замовника; перевіряє, чи притягувалась особа, з якою планується укласти договір про закупівлю, протягом останніх трьох років до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів.

Ба більше, виявлення однієї з обставин, що зазначені вище у пункті 3, перешкоджає укладенню договору про закупівлю. Тому постає питання: яким чином та в якому порядку уповноваженій особі замовника перевіряти добросовісність? Якими ресурсами користуватись? Куди слід звертатись? Яке документальне обґрунтування перевірки зберігати? Чи відображати такі відомості у протоколі?

Перевірка добросовісності здійснюється у відкритих торгах і переговорній процедурі закупівлі, так що нічого нового тут немає. Порядок проведення такої перевірки Постановою 1012 не регламентується. Можна запропонувати учаснику подати відповідну довідку та / або самостійно перевірити інформацію, що міститься у відкритих джерелах. У будь-якому разі **результати оформити протоколом** та зберігати разом з іншими матеріалами.

Також залишилось відкритим питання щодо нарахування ПДВ у договорах, укладених з метою протидії COVID-19? Нараховуємо чи ні?

Постанова Кабінету Міністрів України № 224 від 20.03.2020 чинна. Саме нею регулюється питання щодо оподаткування товарів податком на додану вартість.

Наостанок хочемо щиро подякувати за приділений час. Ваша робота неоціненна!

Звертаємо увагу, що на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) розміщено окрему відкриту рубрику в розділі «Замовникам» — «[COVID-19](#)». Також читайте:

«[Строк дії договору про COVID-закупівлю](#)»;

«[Стаття 631 ЦКУ в закупівлі з ознакою COVID-19](#)».